

ԲԱՑԱՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ Ս. ԽԱՀ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԱՆՂԱՄՆԵՐՈՒՄ

Հետեւեալ բացատրական տեղեկագիրը կը ներկայացնէ կարգ մը արարքներ եւ դէպքեր, որոնք տեղի ունեցան անցնող տասնըութը --18-- ամիսներուն ընթացքին Թորոնթոյի Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ եւ Առաջնորդարանի թեմական Պատգամաւորական ժողովի եւ թեմական Խորհուրդի միջեւ:

Այս բացատրական տեղեկագիրին մէջ ներկայացուած նիւթերը աւելի պիտի լուսաբանեն այն հարցերը, որոնք Խորհրդածութեան նիւթ պիտի ըլլան 1982 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 21ի ծխական Անդամական Բացառիկ ժողովին ընթացքին:

1. Առանց Առաջնորդի եւ թեմական Խորհուրդի գիտութեան, 1980 Օգոստոս 21ին, Թորոնթոյի Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ ծխական Խորհուրդի կողմէ հետեւեալ նամակը ղրկուած է Գանատայի Տուրքերու Բաժանմունքին՝ ուղղուած Միգ Ի. Ճէյ. Գրոպըլի:

Վերջերս Թորոնթոյի մէջ հիմնուած Ս. Խաչ Հայց. Եկեղեցին ենթակայ է իշխանութեանը Միացեալ նահանգաց նիւ Եորք քաղաքին մէջ կեդրոն ունեցող Հայց. Եկեղեցւոյ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի Առաջնորդարանին: Համաձայն մեր ըստացած շրջաբերականներուն եւ պաշտօնագրերուն՝ յիշեալ Առաջնորդարանը կը հրահանգէ թեմական տուրք ղրկել իրեն: Ընկալեալ սովորութեամբ Առաջնորդարանը իրեն ենթակայ եկեղեցիներուն վրայ թեմական տուրք կը սահմանէ՝ իբրեւ մասնակցութիւն իր ծախքերուն: Այն եկեղեցիներուն մեծ մասը կը գտնուի Ամերիկայի Միացեալ նահանգաց մէջ: Թեմական տուրքի մեր բաժինը նշանակելի գումար մըն է, եւ Ամերիկեան տուարի ու Գանատական դրամի փոխանակութեան պարագային առաւել եւս նշանակելի կ'ըլլայ: Մենք մասնաւոր օժանդակութիւն չենք ստանար մեր վճարած թեմական տուրքին համար, բացի Առաջնորդարանէն արտօնուած եկեղեցականի մը Ս. Պատարագի մատուցումը մեր եկեղեցիին մէջ: Մենք կը վճարենք այն եկեղեցականին թոշակը եւ ատոր դիմաց մենք չենք ստանար որեւէ թեմական հատուցում՝ նիւ Եորք ղրկուած թեմական տուրքին փոխարէն: Արդարեւ չենք Խորհիր որ գանատական որեւէ բարեսիրական կազմակերպութիւն օգուտ կը ստանայ նիւ Եորք ղրկուած տուրք-տուլարներու հաշւոյն: Ի մտի ունենալով որ եկեղեցիին եղած բոլոր նուիրատուութիւններուն դիմաց մենք ստացազիր կու տանք պետական տուրքէն զեղչելու նպատակով, կը փափաքինք զիտնալ թէ Գանատայէն դուրս նիւ Եորքի Առաջնորդարանի թեմական տուրք վճարելը համապատասխան է գանատական օրէնքներուն: Պիտի գնահատենք, ըստ կարելի փութով, ձեր պատասխանը այս նամակին՝ որպէս զի կարենանք պատշաճ կարգադրութիւնն ընել գումարը նիւ Եորք ղրկելու համար:

2. 1980 նոյեմբեր 14ին՝ Գանատայի Տուրքերու Բաժանմունքը պատասխանած է Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ ծխական Խորհուրդի նամակին՝ տեղեկացնելով անհրաժեշտ պահանջները կազմակերպութենէ մը, համաձայն ՍՏԻՐ Գէնէտիըն ինգամ Թաքս Աքթի՝ որպէս բարեսիրական կազմակերպութիւն ծանչցուելու համար:

3. Երբ Առաջնորդ Սրբազանը եւ թեմական Խորհուրդը տեղեկացան վերոյիշեալ թղթակցութեան մասին, յանձնարարեցին Առաջնորդարանի փաստաբան Տիար Եղուարդ Չափեանի՝

որ նամակով մը, 1981 Փետրուար 2 թուակիր, Գանատայի Տուրքերու Բաժանմունքին բացատրէ մեր թեմի կարգ ու սարքը եւ Առաջնորդարանի դիրքը իր իշխանութեան ներքին գործող եկեղեցիներուն հանդէպ, եւ անոնց տրամադրուած ու մատուցուած օժանդակութիւնները: Առաւել, Տիար Չափեան բացատրեց թէ ինչ կը ներկայացնէ այս եկեղեցիներուն սահմանուած տուրքերու վճարումը, եւ թէ նման վճարում մը համաձայն է Գէնէտիըն ինգամ Թաքս Աքթի տրամադրութեան:

1981 Ապրիլ 1ին Գանատայի Տուրքերու Բաժանմունքը հաստատեց թէ Տիար Չափեանի նամակը ստացած է, եւ տեղեկացուց որ եթէ Առաջնորդարանի վճարուած տուրքերը մատուցուած ծառայութեանց փոխարէն են՝ Տուրքերու Օրէնքին կողմէ ընդունելի են: Թորոնթոյի Ս. Խաչ եկեղեցին է որ պէտք է յայտարարէ այս իրողութիւնը:

Ուղեւորութեան Մասսաչուսէցի մէջ, 1981 Ապրիլ 30էն Մայիս 2, գումարուած 79րդ Տարեկան Թեմական Պատգամաւորական ժողովին, Թեմական Խորհուրդին կողմէ առաջարկուեցաւ որ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ ներկայացուցիչներուն զլացուի իրաւասութիւն ասանկցելու Թեմական Պատգամաւորական ժողովին եւ ժողովին կողմէ նշանակուի Յանձնախումբ մը՝ քննելու եղած ամբաստանութիւնը եւ զեկուցանելու ժողովին, որ որ վերջնական որոշումը տայ Թեմական կանոնադրութեան դէմ այս գանցառութեան դէմ:

Վճարուած Յանձնախումբը կը բաղկանար եօթը --7-- անդամներէ. չորսը՝ պատգամաւորներ, երկուքը՝ Թեմական Խորհուրդի անդամներ, մէկը՝ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ ներկայացուցիչ --Ս. Խաչը ոչ մէկ ներկայացուցիչ ունէր. ուրեմն, վեց ինքնուրուի Յանձնախումբի ժողովը գումարուեցաւ--:

Յանձնախումբը տեղեկացուց որ Թորոնթոյի Ս. Խաչ եկեղեցին չվճարելով իրեն սահմանուած տուրքերը՝ նովին իսկ գործով ոտնահարած է Թեմական կանոնադրութիւնը: Թորոնթոյի Ս. Խաչ եկեղեցին Առաջնորդարանի իշխանութեան ներքեւ գործող եկեղեցիներուն մաս կազմեց 1979 տարուան կէսերուն եւ ազատ կացուցուեցաւ այդ տարուան տուրքերէն: 1980ին՝ Ս. Խաչ եկեղեցիին յաւելեալ շնորհք մը եղաւ եւ հմանուեցաւ սովորական տուրքերու գումարին կէսը միայն, որովհետեւ նկատի առնուեցաւ 1979 տարուան վեց ամիսներու ելեւմտական տեղեկագիրը: Փոխանակ 117.00 տոլարի, սահմանուեցաւ 4,559.00 տոլար:--

Թորոնթոյի Ս. Խաչ եկեղեցին գանցառու ընթացքի մէջ գտնուեցաւ հանդէպ Հայց. եկեղեցւոյ Հիւսիսային Ամերիկայի Առաջնորդական Վիճակի Թեմական կանոնադրութեան փին եւ տառին: Փաստը այն նամակն է որ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ վարչականները յղած Գանատական Պետական իշխանութեան:

Խաչ եկեղեցւոյ ծխական Խորհուրդին կողմէ Գանատայի Տուրքերու Բաժանմունքին յղուած նամակին ընթերցումէն ետք, Յանձնախումբը յանձնարարեց որ Թեմական պատգամաւորական ժողովը Առաջնորդ Սրբազանին եւ Թեմական Խորհուրդին պարտակաթիւն յանձնէ այս հարցին կապակցութեամբ անհրաժեշտ քայլերը առնել՝ ըստ իր օրէնսդրութեան: --Հոս պէտք է յիշուի որ 1981 Փետրուարին Ս. Խաչ եկեղեցւոյ ծխական Խորհուրդի մասնակի ընտրութիւնը չէ վաւերացուած Առաջնորդ Սրբազանին կողմէ՝ տրուած ըլլալով որ Թեմական Խորհուրդի նրահանգներուն եւ որոշումներուն անհնազանդ գտնուած է ծխական Խորհուրդը:--

6. Թեմական Պատգամաւորական ժողովին կողմէ առնուած որոշումը գործադրելով՝ Առաջնորդ Սրբազանը եւ Թեմական Խորհուրդը 1982 Յուլիս 1ին երկու --2-- ներկայացուցիչներ --Թեմական Խորհուրդէն-- ղրկեցին Թորոնթօ, հանդիպում ունենալու համար Հոգ. Տ. Եղիշէ Ժ. Վրդ. Կիզիրեանի եւ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ ծխական Խորհուրդի անդամներուն հետ: Ժողովի ընթացքին հետեւեալները նկատի առնուեցան.

ա. Ս. Խաչ Եկեղեցին նախաձեռնութիւն առաւ ստուգելու Առաջնորդարանի վճարուելիք տուրքերու օրինաւորութիւնը, որովհետեւ Թորոնթոյի մէջ ուրիշ հայ բարեսիրական հաստատութիւն մը օրինական դժուարութիւններ ունեցած է, եւ չէ կրցած օրինաւոր կերպով նիւթական փոխանցումներ կատարել Միացեալ Նահանգներ գտնուող իր կեդրոնին:

բ. Համաձայն Գանատական օրէնքներուն, իւրաքանչիւր արձանագրուած բարեսիրական հաստատութիւն պարտի մանրամասնեալ ելեւմտական տարեկան տեղեկագիր ներկայացնել Տուրքերու Բաժանմունքին: Ընդհանուր գումարը ``նուիրուած`` բարեսիրական մէկ հաստատութենէն միւսին՝ չի կրնար նուիրատուի եկամուտին 50 առ հարիւրէն աւելի ըլլալ:

գ. Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ ներկայացուցիչները ղրկեցին պատասխանեցին այն հարցումին՝ որ կը վերաբերէր իրենց համակերպութեան եւ կամեցողութեան, ընդունելու Թեմական Պատգամաւորական ժողովի եւ Թեմական Խորհուրդի տուրքեր սահմանելու հեղինակութիւնը:

դ. Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ ներկայացուցիչները վստահեցուցին Թեմական Խորհուրդի անդամները որ իրենք կամեցող են եւ կրնան 1980ի եւ 1981ի իրենց տարեկան տուրքերը աճող շուրջումը վճարել:

7. 1981 Հոկտեմբեր 21ին, Ս. Խաչ Եկեղեցին ներկայացնող Ռուպինգ Էնտ Փարթնըրզ, Պարրիսթըրզ Էնտ Սոլիսիթօրզի կողմէ նամակ մը ղրկուած է Գերշ. Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեանի, ակնաւելելով որ Առաջնորդարանի կողմէ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ մատուցուած ``ծառայութիւններու`` ցանկ մը ներկայացուի, իւրաքանչիւր ``ծառայութեան`` փոխարժէքը նշանակելով, որպէս զի ``Գանատա Ռէվընիլ`` ի մօտ չվտանգուի Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ բարեսիրական իրաւաւորակը: Այս նամակին հետ ղրկուած էր 1,000 --մէկ հազար-- տոլարի փոխգիր մը՝ որպէս արտայայտութիւն բարիկամեցողութեան վճարելու Առաջնորդարանի տաղետուրքը, որուն ընդհանուր գումարը բարձրացած է 17,080.00 --տասնութ հազար ութսուն-- ամերիկեան տոլարի:

8. 1981 նոյեմբեր 17ին, Առաջնորդարանի վարիչ-տնօրէն Տիար Ֆրանց Աւագեան Սթոնսըն պատասխան-նամակ մը յղեց Ռուպինգ Էնտ Փարթնըրզի, վերադարձնելով 1,000 --մէկ հազար-- տոլարի փոխգիրը, աւելցնելով որ Առաջնորդարանը կարիք չունի միջնորդի մը օժանդակութեան՝ հաղորդակցելու համար իր ծուխերուն հետ, եւ իր առնելիք յաջորդ քայլերուն մասին պիտի տեղեկացնէ ուղղակի Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ:

9. 1981 Դեկտեմբեր 21ին Առաջնորդ Սրբազանը նամակ մը գրեց Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ Հովիւին եւ ծխական Խորհուրդին, տեղեկացնելով որ Թորոնթօ պիտի գտնուի 1982 Յունուար 6ին, եւ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ ծխական Խորհուրդին հրահանգելով որ անձնապէս իրեն յանձնուի Եկեղեցւոյ տարետուրքը՝ 17,080.00 --տասնութ հազար ութսուն-- ամերիկեան տոլար, ինչպէս որ վաւերացուած է Թեմական Պատգամաւորական ժողովին կողմէ:

Երբ Առաջնորդ Սրբազանը անձնապէս ստանայ 17,080.00 ամերիկեան տոլարի փոխով պիտի հրաւիրէ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ ծխական Խորհուրդը ներկայանալու Թեմական Խորհուրդի նիստին՝ նկատի առնելու համար այն հարցերը որ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ ծխական Խորհուրդը կը փափաքի յանձնել Թեմական Խորհուրդի ուշադրութեան:

Նախքան Թորոնթօ ժամանելը, Առաջնորդ Սրբազանը հեռաձայնով տեղեկացուց Տիար Արմէն Քիւրքճեանի թէ ինք կը յուսայ որ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ ծխական Խորհուրդը պիտի հետեւի Թեմական Խորհուրդի հրահանգներուն, խնայելու համար նոր խոովութիւններ ծուխին մէջ:

Առաջնորդ Սրբազանը եւ Թեմական Խորհուրդի Ատենապետ Տ. Մամբրէ Քինյ. Գուգուեան՝ Թորոնթոյի մէջ հանդիպում ունեցան Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ ծխական Խորհուրդէն Տիար Արմէն Քիւրքճեանի եւ Տիար Ղեւոնդ Շամբլիքեանի հետ 1982 Յունուար 7ին, եւ ծուխի տարետուրքի հաշւոյն ոչ մէկ փոխգիր յանձնուեցաւ Առաջնորդ Սրբազանին:

Որպէս արդիւնք այս անհնազանդութեան, Թեմական Խորհուրդը պատրաստուած էր պաշտօնական քայլեր առնել Հովիւին եւ ծխական Խորհուրդի անդամներուն նկատմամբ, սակայն անոնց փոխարէն՝ Առաջնորդ Սրբազանը եւ Թեմական Խորհուրդը առաջարկեցին գումարել այս ծխական Անդամական Բացառիկ Ժողովը, ծուխի անդամներու վերջին առիթ մը տալու՝ ենթարկուելու համար Թեմական Խորհուրդի եւ Թեմական Պատգամաւորական Ժողովի որոշումներուն:

Փետրուար 1982